

TOVERI

Linnan suomalaisen työväen liiton julkaisu, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA: LAURI MOHLANEN, ADOLF SALMI, A. E. MAKELA, SULO SYVANEN

TOVERI (THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.

Entered as second-class mail matter July 15, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Ilmoitushinnat: 40c palstatumalta. Kuukausilmoitukset \$1.50 kerta ja maistovarsilla \$2.00 kerta. Kuluks, syntymä- ja avioliittoilmoitukset 50c kerta, hautausilmoitukset 25c kerta, naimenmuuttolmoitukset 25c kerta, naimenmuuttolmoitukset \$1.50 kerta, avioeroilmoitukset \$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset sopimukseen mukaan. Satunnaisista ilmoituksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielistä suomenkieleen kääntäminen maksaa.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Kanadassa:
Yksi vuosikerta... \$4.00 6 kuukautta... \$2.25
3 kuukautta... \$1.35 1 kuukausi... \$0.50
Suomen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta... \$6.50 6 kuukautta... \$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year... \$4.00 Six months... \$2.25
Three months... \$1.35 One month... \$0.50
Advertising rates in effect July 1, 1912, 4c per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.

Karl Marxin vaikutus nykyaikaiseen ajatteluun

Kapitalistisen kehityksen, vapaan kilpailun oppien vaalimien, johdettua yhteiskunnallisen kysymyksen nykyiselle asteelle on ajattelijain maailma jonkunlaisessa odotusajassa, samanlaisessa kuin kristityt kirjailijat kuvalivat olleen roomalaisen mailman ennen kristinuskon levimistä. Odotettiin Messiaa ja se tuli, ei minkään jumalanpojan, Kristuksen taikka Anti-Kristuksen, epää edes yli-ihmisen hahmossa, vaan tavallisen, joskin ankarasti tieteellistä järjestelmää noudattavan tiedemiehen muodossa. Tänä vuonna sata vuotta sitten syntyi Trierissä Karl Marx.

Se taloudellinen epävarmuus, johon yhdeksänentoistavuosisadan taloudellinen kehitys johti suurimman osan kansaa, vei kaiken vihätyksen mystilliseltä, uskonnolliselta spekulatiolta ynnä yleensä kaikelta ajattelulta, millä ei ollut kosketusta olevien olojen kanssa. Ranskan vallan kumouksen ja Adam Smithin aatteet levisivät nopeammin maasta maahan, mutta yhteiskuntataloudellisen elämän tarkkailu vaati miestä, joka kyken näkemään ja selostamaan, mihinä kapitalistinen kehitys oli tullut; ja siitä oli helppo vetää johtopäätöksiä, mihinä se tulee johtamaan.

Taloustieteilijain suosima oppi, että valtion puolelta häiritsemättömien etujen taistelu etuja vastaan pitänyt kutiaa. Se välittömästi johdatti ajatukset Darwinin kehitystypin taisteluun olemassa olosta. Tässä taistelussa ei kuitenkaan voitajana suoriudu parhaan, vaan voimakkaat ja häikäilemättömimmät. Vapaakilpailun ja Manchesterin koulun mestarit luulivat oppiansa pikaisen ja täydellisen toteutumisen tasottavan yhteiskunnalliset eroavaisuudet, joten sekä kurjuus että ylellisyys muuttuisivat muinaissauduiksi jokaisen ollessa kylläisenä vapautuneen vallitessa. Tosiasissa otaksuta johdatti suureen taloudelliseen edistykseen, mutta vain laajensi juoppa rikkaiden ja köyhien välillä ja enesi köyhien lukua. Suurteollisuuden voittokulku yksityisen omistuksen valitessa tuotti päänvaivaa ajattelijoille ja valtiomiehillä.

Yleisesti käsitettiin jo verrattain aikaiseen että jotakin oli virossa, mutta pahan juuria ja lääkettä ei keksitty. Kun sen keksi Karl Marx, rupesi se heti valtaamaan kurjistuneen työväenluokan mieltä, mutta oppineet vengottelivat vastaan, huomautta, että suuret keksinnöt ja löydöt tuntuivat aina liian yksinkertaisilta niiden tapahduttua.

Vähää ennen vuoden 1848 vallankumousta Marx yhdessä ystävänsä Engelsin kanssa julkaisi sosialismin pääkappaleet Kommunistisessa manifestissa. Siinä lausuttiin julki, että kommunistien päämäärään päästään vain

koko nykyisen yhteiskuntajärjestyksen kumoamisella. Onkohan yhtään työläistä, joka ei olisi kuullut manifestin mahtavia loppusanoja: "Vaviskoot vallitsevat luokat kommunistisen vallankumouksen edessä! Köyhälistöllä ei ole muuta menetettävää kuin kahleensa, vaan kaikki voitettava. Kaikkien maiden köyhälistöt yhdistykää!" Kahdenkymmenen vuoden kulussa, josta suurin osa kului maanpakolaissuudessa Lontoossa, Marx sai valmiiksi suuren jättiläismäisen hengenluoman pääomasta ("Das Kapital"), jota on sanottu sosialistien raamatuksi.

Yksityiskapitalistisessa yhteiskunnassa tämän lain mukaan kysynnän ja tarjonnan lain pakotuksesta, kun työtarjontaa on enemmän kuin kysyntää, heikompi puoli joutuu nauttimaan pienempää palkkaa ja tekemään pitemmän työpäivän kuin paremmalle puolel joutunut kysyjä. Täten suorittaa vähempi lukumäärä työläisiä sen työn, jota olisi tasemminkin jaettu riittänyt kaikille, ja jälle jäävä varajoukko on pakotettu, eläkkeen harjoittamaan painostusta työehtojen huonontamiseksi, joten työpalkat laskeutuvat alimpaan mahdolliseen määrään, mikä on välttämätöntä pitämään työläisiä hengissä. Varsinkin suurteollisuuden kehittyttyä mailman valiksi tämä kehitys tapahtuu hirtittävällä nopeudella. Käsiteollisuuden nielee tähdistyö, pienviljelyksen suurviljely, rikkaat käyvät yhä rikkaammiksi ja köyhät yhä köyhemmiksi, kunnes kerran viimein tulleita tyytymättömyys kohoo huippuunsa ja yksityiskapitalistinen yhteiskunta joko ulkonaisesti nykyäksensä tai ilman sitä romahtaa oman painonsa alle. Hyvinkin ankarasti tieteelliset taloustieteilijät, porvarillisetkin pitävät Marxin palkkalakia suurimpana taloustieteellisenä teoriانا sitten Adam Smithin kysynnän ja tarjonnan lakien keksityä.

Se ylläri, joka syntyy, kun työ olosuhteiden painostuksesta saa vain pienen osan tuottamastaan rikkaidesta, voidaan palauttaa työläiselle vaan siten, että yhteiskunta ottaa haltuunsa tuotantovälineet. Mutta tätä varten pitää yhteiskunta muodostaa toisella lailla kantapäätä kiireeseen saakka.

Marxin vetoamus kaikkien maiden köyhälistöjen yhdistymisestä ei mennyt hukkaan. Etujen yhteisyys on ajanut myöskin pääoman liittymään yhteen kansallisista rajoista huolimatta. Taloudellinen yhteenkuuluvuus, joko se ilmenee yhteisen edun tai siron muodossa, pakottaa katsomaan yli kansallisten rajojen. Ja juuri tällä hetkellä, kun köyhälistön kansainvälinen yhdysside oli muodollisesti katkenneena, näyttää kaikkien maiden köyhälistölle koittavan entistä kiinteämmän yhteistoiminnan aika. Jos Venäjän työläisten omistuu pysyä vallassa, niin se on epäilemättä jouduttava foistenkin maiden köyhälistön valtaan nojautua. Jos se kukistuu, niin yritys ei ole viimeinen laatuun, sillä kysymys tuotannon luokan valtaan pääsystä, on jo tartunut lähtemättömästi nykyaikaiseen ajatteluun.

Marxin teoria kurjistumisen aiheuttamasta romahduksesta ei ole sillä horjunut, kuten jotkut väittävät, että se romahdus tapahtui kapitalistisesti kehitymättömässä Venäjän maassa, eikä kapitalistisesti kehittyneimmässä maissa. Ensiksikään ei ole vielä sanottu, missä maissa se tulee tapahtumaan. Toiseksi on pantava merkille, että Venäjän köyhälistö oli joutunut osittain edellisen ajan hallituksen, osittain kauhean sotataakan takia sillä asteelle, ettei sillä ollut mitään menetettävää, siis tullut samaan pisteeseen, mihin se olisi voinut tulla vapaakilpailun aiheuttaman taloudellisen kehityksen kautta.

Hakiessaan ohjetta toiminnalle Venäjän kansa ei vallankumouksen päivinä hakenut opetusta "Venäjän kansallisenke-

edustavasta" kristilliseltä anarkistilta Tolstoilta, eikä niinkään itämaista pessimisiä edustavaltta Schopenhauerilta, eikä muiltakaan ajattelijain mailman "mestareilta", vaan ainoastaan Kari Marxilta, jonka opit olivat ainoat yksinkertaiset ohjeet uuden yhteiskunnan luomistyöhön ja jotka olivat tunkeutuneet Venäjän köyhälistön ajatusmailmaan, huolimatta siitä pannaajulistuksesta, jonka alaisena nämä opit olivat olleet tsarihallituksen aikana. Ja mikään toimelias ja elämän-

haluinen kansa ei voinut muuta ajatusnormia itselleen löytääkään.

MAILMANKATSOMUKSIA

AIJIA, JOILLA ON RAHAA.

Chicagoilainen Tribune-lehti julkaisee seuraavan luettelon Yhdysvaltain 35:n rikkaimman miehen omaisuudesta ja vuosituloista:

Nimi	Omaisuus milj.	Vuotulden arvo milj.
J. D. Rockefeller	1,200	60
H. C. Frick	225	11 1/2
Andr. Carnegie	200	10
Geo. F. Baker	150	7 1/2
Wm. Rockefeller	150	7 1/2
J. Ogd. Armour	125	6 1/4
Edw. S. Harkness	125	6 1/4
Henry Ford	100	5
W. K. Vanderbilt	100	5
Ed. H. R. Green	100	5
Mrs. E. H. Harriman	80	4
Vincent Astor	75	3 3/4
Daa. Guggenheim	70	3 1/2
James Stillman	70	3 1/2
Thos. F. Ryan	70	3 1/2
Chas. M. Schwab	70	3 1/2
J. P. Morgan	70	3 1/2
Mrs. R. Sage	60	3
C. H. McCormick	60	3
Joseph Widener	60	3
Arth. C. James	60	3
Rich. F. Brady	60	3
Jacob H. Schiff	50	2 1/2
J. B. Duke	50	2 1/2
Geo. Eastman	50	2 1/2
B. S. DuPont	50	2 1/2
Louis F. Swift	50	2 1/2
Jul. Rosenwald	50	2 1/2
Mrs. L. Lewis	50	2 1/2
Henry Phipps	50	2 1/2

Näillä 35:llä jehulla on omaisuutta kaikkiaan \$3,680,000,000 arvosta ja heidän vuotuiset tulonsa nousevat yhteensä 184 miljoonaan dollariin. Näikää heidän ei tarvitse pelätä sotahaittojenkaan vallitessa. Ainoa mikä heitä huolettaa, on tulovero, jota heidän vaaditaan suorittamaan. Jos heidän pääomansa palkkaintäisi si jotta omaisuutensa esim. nyt myytävänä olevaan kolmanteen vapauslainaan, ei sillä jäisi heille köyhemille mitään tarjottavaksi.

VERENSULKU-PIHTI.

Monta ihmistä on menettänyt henkensä verenvuodon takia, kun ei ole ankaramman tapattaman sattuaa välttyä kyllin nopeasti hankkia lääkeä, jolla apua verenvuodon pysäyttämiseksi.

WASHINGTON

TACOMA.

Älkää unhottako sitä, että ensilauantaina on ne illamat. Tulkaa parantamaan nauruberhomme joukolla.

HOQUIAM

Osastomme ompeluseuran naiset ovat päättäneet panna toimeen lukka-iltan on ensi lauantai illaksi eli tk. 30 päivänä Ohjoledin vaimolle ja lapselle annettavaksi. Hän ei tule saamaan mistään vahingonkorvausta kun hän oli työstä tulossa.

TOVERI SAM SODLER ON VAPAAAN

McNeill saarella, oltauan yhden päivän pääsi hän ulos takauksella. Hän tulee veteomaan asiansa korkeimman oikeuteen Yhdysvalloissa.

POLISI AMPUI SOUTH TACOMASSA

tk. 25 p:ää vastaisena yönä neljää miestä kohti, jotka eivät seisahduneet kun hän käski. Poliisi luuli haavoittaneensa yltä joukosta, sekä arveli niitten olle pankkivarkaita, kun he piileivät pimeässä kujassa lähellä North Pacific pankkia So. Tacoma.

KUUMA ON VAALITAISTELU

kaikki 22 ehdokasta kulkevat ympäri,

huolimatta siitä kurjuuskuvasta, jonka Marx painolla esitti, hän oli kuitenkin sangen valoisakatseinen. Hän oli vain menettänyt kaiken toivonsa yksityiskapitalistiseen tuotantotapaan ja maalasi elävän kurjuuskuvan ellei köyhälistö jo sitä ennen nouse. Köyhälistön valtaan noususta Marx oli varma ja sen jälkeistä aikaa hän ei katsellut lainkaan synkkätoiveisesti.—H. J.

Ennen keisari Nikolai I oli omavaltainen tyranni luonteeltaan, mutta eräissä tapauksissa hän osotti järkätämättä oikeudentuntoa. Monesta sellaisesta esimerkistä on seuraava tapaus kuvaavimpia: Eräs rikas venäläinen kenraali Varsovaassa kihlasi läheisyydellä asuvan puolalaisen aatelismiehen kaupin tyttären ja sai sekä tytön että hänen vanhempiensa suostumuksen heidän avioliittoonsa. Viikistä lähtien saapui sulhasen mukana alonastaan eräs papiksi pukeutunut sotilaskapteeni ja todistajina kaksi kirkonpalvelijain valepuvussa olevaa luutnanttia. Tuo valepapi toimitti vihkimisen. Kahden vuoden kuluttua kyllästy kenraali nuoreen rouvaansa ja kehotti häntä palaamaan takaisin isänsä kotiin. Samalla hän ilkuksen selitti, kuinka heidän vihkimisensä oli ollut vain tekooperaatio, ja siis laillisesti mitätön. Vaimo luuli tuota ensin leikkiksi, mutta puolisonsa raa-ka käytös sai hänet pian vakuutetuksi katkerasta todellisuudesta, ja hän lähti talosta. Isä veti asian oikeuteen, mutta tietysti hävisi joka oikeusasteessa niin mahtavata kenraalia vastaan käydyssä. Vihdoin vetosi puolalainen juttunsa tsariin ratkaistavaksi. Ja tsariin tuomio oli: Koska kenraali ei ollut laillisesti vihitty vaimoonsa, on avioliitto mitätön; mutta koska hän oli niin epälaillisesti pettänyt morsiamensa, menettää hän kenraalinarvonsa eikä saa hakea mitään muutakaan virkatointa. Koko hänen omaisuutensa on luovutettava petetylle naiselle, eikä tuollainen mies milloinkaan enää saa mennä naimisiin. Pappina esiintynyt kapteeni tuomittiin elinkautuuden antautumaan papin ammattilais ja nuo molemmat luutnantit hänen kirkonpalvelijoikseen.

UUSIA PAITOJA

—Tulette tahtomaan kaksi tai kolme paitaa kun näette valikoimamme uusia kuosia Monarch Paitoja... \$1.25

UUSIA HATUJA

—Ei ole väliä jos maksatte \$3.00, \$3.50 tai \$5.00 Pääsiäis-Hattutanne, saatte olla varma että saatte arvokasta ja viimeistä kuosia jos ostatte sen meiltä.

VIEHÄTTÄVÄ VALIKOIMA

tuusia miesten kaulanauhoja 50c

Brownsville Woolen Mill Store

F. S. BATES, Liikkeenhoitaja

Kansankirjeitä

—Tämä tuomion antoi tsarini Nikolai I vuonna 1849.

HOQUIAM

Osastomme ompeluseuran naiset ovat päättäneet panna toimeen lukka-iltan on ensi lauantai illaksi eli tk. 30 päivänä Ohjoledin vaimolle ja lapselle annettavaksi. Hän ei tule saamaan mistään vahingonkorvausta kun hän oli työstä tulossa.

TOVERI SAM SODLER ON VAPAAAN

McNeill saarella, oltauan yhden päivän pääsi hän ulos takauksella. Hän tulee veteomaan asiansa korkeimman oikeuteen Yhdysvalloissa.

POLISI AMPUI SOUTH TACOMASSA

tk. 25 p:ää vastaisena yönä neljää miestä kohti, jotka eivät seisahduneet kun hän käski. Poliisi luuli haavoittaneensa yltä joukosta, sekä arveli niitten olle pankkivarkaita, kun he piileivät pimeässä kujassa lähellä North Pacific pankkia So. Tacoma.

KUUMA ON VAALITAISTELU

kaikki 22 ehdokasta kulkevat ympäri,

Brownsville

"MADE TO A STANDARD OF VALUE"

Vaatteita

—Pääsiäiseksi, niin—ja kaikiksi muiksi vuoden ajoiksi nämä kuuluisat miesten vaatteet ovat arvoltaan ja sopivaisuudeltaan hyvin haluttuja ja tavallisesti parhaimmiksi tunnettuja. Ne tarjoavat pitkää ja tyydyttävää kestävyttä, ne näyttävät hyviltä ja eivät maksa enempää kuin halvat kuositkaan. Komea Brownsville Puku hyvästä villakankaasta aistikkaassa kevät-mallissa voidaan saada \$20.

UUSIA PAITOJA

—Tulette tahtomaan kaksi tai kolme paitaa kun näette valikoimamme uusia kuosia Monarch Paitoja... \$1.25

UUSIA HATUJA

—Ei ole väliä jos maksatte \$3.00, \$3.50 tai \$5.00 Pääsiäis-Hattutanne, saatte olla varma että saatte arvokasta ja viimeistä kuosia jos ostatte sen meiltä.

VIEHÄTTÄVÄ VALIKOIMA

tuusia miesten kaulanauhoja 50c

Brownsville Woolen Mill Store

F. S. BATES, Liikkeenhoitaja

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.

Sotilasviranomaiset jatkamassa naisten työpäivää

Olympia, Wash., 29 p. malisk. —Tacoman pesulaitosten omistajat ja Camp Lewisin sotilaslaitosten komentajat uspeerit ovat anoneet valtion viranomaisilta Tacoman pesulaitoksille lupaa teettää naisilla pitempiä työpäiviä kuin mitä valtion laki määrää, naisilla kun pesetään harjoitusleirin sotilasten pyykkiä.